

הכל שוחטין פרק ראשון חולין

ז.

עין משפט נר מצוה

לד א ב ג מיי פ"א
מהלכות תרומות
הלכה ה' ופ"ו מהלכות
צ"מ בתורה הלכה ט"ו:
לד ד מ"י פ"ג מהלכות
מעשר הלכה ט':

שיטה מקובצת

פ"א ת"ח האומר דבר הלכה
דבריו י"ב ב"א משקצין את
פ"א מה"ד ולא הוריש וגו'
אלא הניחום למס עובד
וישבו ביהו"ט ז' ולא
לענין לבא כשיגלו בימי
בבכוראצ: ט' מאגודה
אכליה דמשנאגד אסור
למכילה אכילת עראי:
ל' לתרום שלא מן המוקף
מן שאינו סמוך לו:
ה' דגבולה הוי מפרישין
ת"ו ומפרישות ואחא
ר' אבא: ט' ואת' דתנן
ב"פ במה מדליקין י"ב
ג' חו"ט מנחת דף
גה ע"א ובכורות דף
נט ע"א:

ריבוי גרשום

אסורים שאני עתיד להחזיר.
מוהיהין הלשן גסות
משברו והוויי הלב שלא
חזרו למחוק כל צורכן
(הלבל) ולא דקדוק בפני
רבן כל צורכן רבו
מהלכות בישראל דאחד
אוסר ואחד מותר אחד
מטהר ואחד מטמא: הכתי'
לא הוריש מנשה את
בית שאן ואת בנותיה
כלומר לכה ולא הוריש
יושבי העיר אבל הוי
להם למס עובד: ולא
קידשום עולי בבל וקא
סבירי קדושה ראשונה וכו'
קדושה ראשונה שקדושה
יהושע קדושה לשענה
כלומר במקדש ראשון
ולא קדושה במקדש שני
והניחום שלא קידשום
בפעם שניה כשעלו מבבל
שלא היו לא בכלל
מעשר ולא בכלל שבועית
שיחשו ורודנו בשביעית
שיסמכו עניים עליהם
בשביעית ובית שאן נמי
לא כבשו עולי בבל
דמשום הכי לא היתה
חיבת לא במעשר ולא
להחזיר עליו לפיכך אכל
ר' מאיר עלה של ירק
בלא מעשר: ודילמא
ממקום אחר עשר ליה.
כלומר שתוה היה בבדינה
[אחרת] נתן עשור ליש
להחזיר עליו זו שבדינה
זו: לא נחשדו חברים
לתרום שלא מן המוקף.
כלומר מאגדה עצמו נתן
ותן מעשר מצד אחר. חזי
מאן גברא אסידר עליה
שלא נתן מעשר על הכל.
אני הולך לעשות כלומר
אני הולך כמה שגור עלי
הב"ה דכתיב כל הנחלים
וכו'. דלא לימאך כן עושים
לבני לוייה כשבא למברא
הוא עבר ואותו שלוחה זה
לא עברו: ממש רבינו
ושיחין ריבואן כלומר
שחלק לוח הב"ה היינו
שהיו ישראל ששים רבוא
שש מאות אלף רגלי אלו
משות רבוא.

נשים דירק בחוזה לארץ אינו נוהג בו לא מעשר ולא תרומה ובשאר
פירות נוהגת תרומה גדולה אבל לא מעשר אבל דגן תירוש ויזכר
חיביצין לגמרי בין בתרומה בין במעשר והכי איתא התם אמר ר' יוחנן
רבותינו שגולה היו מפרישין תרומות ומעשרות עד שצאו הרובים
וצטלוס מאן נינהו הרובים תרגמוניא
א"ר זעירא רב יהודה בשם שמואל
אומר חלת חוזה לארץ ותרומת חוזה
לארץ אולם הולך ואחר כך מפריש ר'
אבל בשם רבי שמואל אמר לא חשו
אלא לתרומת דגן תירוש ויזכר ומשמע
דקאי אר' יוחנן דלארץ דגולה היו
מפרישין תרומות (ט) ואתא רבי
אבל לאשמעינן דדוקא בגין תירוש
ויזכר היו מפרישין תרומות ומעשרות
ולאו דוקא נקט תרומה דהוא הדין
מעשר אבל לתרומה גדולה כמו
שמעשר רבי שילא בשם ר"ש אח"כ ר'
שילא בשם ר"ש אמר לא חשו אלא
לתרומה גדולה אבל לירקות אפילו
לתרומה גדולה לא חשו דמיני אסוי
בשם רבי עקיבא מעשרות לירק
מדכריהם פירוש שאין להם אסמכתא
מן הפסוק כמו שיש לשאר פירות
דאסמכו בזמן אקרא ולפי זה לא קשיא
מדי מהך דשמעתי דרבי מאיר אלא
עלה של ירק והוא דמסכת ע"ז
דאלל פירי דלא מעשרין בשאר פירות
קאמר שהורמה מהן תרומה גדולה
אבל לא מעשר וצרכות (דף לו.) לא
גרסינן ירק דגלגל איידי ולא ירק
הוא ול"ג נמי מעשר אלא הוי מילי
גזי לנך דכל שאר פירות אינו נוהג
מעשר אלא תרומה וכן הוא בספרים
מדויקים וההיא דצירושלמי דקאמר
שצאו הרובין וצטלוס סמכינן עשוי
שאין אנו מפרישין תרומות ומעשרות
ור"מ מפרש דאין השדות חסרות
כמו שלנו לפי שנתנין מהן מס ולפי
זה צמיחה לא היו מפרישין אלא
מהנהו דלא יהי טסקא דליכא דלא
יהי כדלמא דהמקבל (כ"מ קי.) ארעא
לית לה לא כרגא וטסקא מאי ועוד יש
לפרש שמא וההיא דצירושלמי מארץ ישראל
כמונו לא תקנו חכמים ועוד יש מפרשים
שנמנא צירושלמי דהא דקאמר דמכויז
ולהלן פטור מן הדמאי לאו דוקא דמאי
אלא אף מן הדמאי והוא סמכינן:
א"ל מקום הניחו לו אבותיו
להתגדר בו. תימה דלא משני הכי
בפרק צמה בהמה (שבת דף ע"ו)
דדרשינן ואת צמחה אשר על פני
ירושלים אשר צנה שלמה (אזתם צער
יאשיהו) כו' אפשר צא אסא כו' אלא
מקיש ראשונים לאחרונים מה אחרונים
לא עשו ותלה בהן אף כו' ואמאי לא
משני דמקום הניחו לו אבותיו להתגדר
הא גזי נחש הנחשת לפי שנעשה
על פי הדבור טעור בו הראשונים והיו צבורים שהיה אסור לצבור
אלא התם צמה היו טועין שלא לצבור אבותם:
וד"ל מאן נתן עיניו בצד זה ואבא בצד אחר. יוא"מ דתנן בפרק
צמה מדליקין (שבת דף לו.) ספק חשכה מעשרין את
הדמאי הא דמאי חשכה לא אמאי כיון דאפשר ע"י נותן עיניו צד זה
ואוכל צד אחר אם כן יהא מותר להפריש בשבת כדמוכח בפרק נוטל
(שם דף קמ"א): דתנן רבי יהודה אומר אף מעלין את המדומע בחטף
ומאה ופרקי בגמרא (שם דף קמ"ב). והא מתקן הוא ומשני הא מני רבי
על פי הדבור טעור והיו צבורים שהיה אסור לצבור
אלא התם צמה היו טועין שלא לצבור אבותם:
וד"ל מאן נתן עיניו בצד זה ואבא בצד אחר. יוא"מ דתנן בפרק
צמה מדליקין (שבת דף לו.) ספק חשכה מעשרין את
הדמאי הא דמאי חשכה לא אמאי כיון דאפשר ע"י נותן עיניו צד זה
ואוכל צד אחר אם כן יהא מותר להפריש בשבת כדמוכח בפרק נוטל
(שם דף קמ"א): דתנן רבי יהודה אומר אף מעלין את המדומע בחטף
ומאה ופרקי בגמרא (שם דף קמ"ב). והא מתקן הוא ומשני הא מני רבי
על פי הדבור טעור והיו צבורים שהיה אסור לצבור
אלא התם צמה היו טועין שלא לצבור אבותם:
וד"ל מאן נתן עיניו בצד זה ואבא בצד אחר. יוא"מ דתנן בפרק
צמה מדליקין (שבת דף לו.) ספק חשכה מעשרין את
הדמאי הא דמאי חשכה לא אמאי כיון דאפשר ע"י נותן עיניו צד זה
ואוכל צד אחר אם כן יהא מותר להפריש בשבת כדמוכח בפרק נוטל
(שם דף קמ"א): דתנן רבי יהודה אומר אף מעלין את המדומע בחטף
ומאה ופרקי בגמרא (שם דף קמ"ב). והא מתקן הוא ומשני הא מני רבי

מקום הניחו. כשיצאו בנינו אחריו אם לא ימצאו מה לתקן צמה יגדל
שמש: להגדר. להגדר: מלאן. שראינו שקבל רבי עדות זו ולמד
הימנה אע"פ שדבר תימה הוא שהרי מעולם היו נוהגין בו אסור
למדנו שאין מוסיחין תלמיד חכם האומר דבר הלכה אחרים לאמר לא
שמעת. אין מוסיחין אין מדליין אותו
משמעו לאמר חזור כך: מוסיחין. לומר
סומקאים את דבריו: מוסיחין. לומר
גאומן גרמה לך שלא הטיט אחן לשמוע
דבר כהלכתו מפי רבך. ליטא אחרים
מגביהין ומסקין אותו מדכריין:
וחו"ט. לשון גבוייה הלך שלא דקדק
מפי רבו כל זכרו וסמכו על צמס:
(ה) גוריש וגו'. אלא הניחום למס
עובד ויוצאים צמיחה: אשמיטיסיה.
ליהודה צריה דר"ש בן פזי: הרבה
כרמים כצאו עולי מצרים. וקדשום
צקדושא צריה ולא כצאום עולי צבל
לקדשם ארציה ולכן לא כצאום
לקדשיה והואיל והתורה והתורה דקדושה
ראשונה צטלה דכי קדשה יהושע
לשעתה קדשה ולא לעמיד לצא
זכשגלו צמי צכודלנר ולא ראו להחזיר
קדושתה כדי שהיא מותר לתרום
ולרוע שם צשביעית שאין נוהגת
בחוזה לארץ ויסמכו עליהן עניים
ליטול לקט שמה ופאה ומעשר עני
וצמי שאן מהן הימה ואתן שקדשו הן
לא צטלו צמורבן שני כדלמרינן
צצמות צהערל (דף ק"ג): והציאך
ה' אלהיך אל הארץ אשר ירשו אבותיך
וישבתה: ירושה ראשונה ושינה יש להם
שצטלה ירושה ראשונה ונקראת שניה
השניה לא פסקה הלכן צמי רבי
נהגו אסור צאריך: עלה צמלא.
דלכילת עראי היא ושריא צאריך:
מאגודה אכליה. דמשנאגד אסור
לאכול עראי: הנאגד. שדרכו לאוגדו:
משיאגד. הוקבע למעשר ונאסר
צאכילת עראי: לאו ארעסיה. שח
ר' מאיר ולא עשרו ולעולם סבירא
ליה דצמי עשורי: **מקום אחר.**
שמה הוי ליה ירק תלוס צציתו ואמר
היי הוא מעשר על אגודה זו: לתרום
שלא מן המוקף. מן ההמחזר וסמוך
לו כגון אין מקיפין שמי חזיות (כ"ה)
דף ל"ג): וכמו מקפת וקורא לה שם
לעולם כדמנאש צציות
(כ"ה דף ע"א): לשון מקריב ומגיעין
זה לזה. ואסור לחזר להפריש ממה
שאין לפניו על מה שלפניו צעמא אותו
או נרקב ומנאש שאין אומר לצד
ואוכל צבליס: **נתן עיניו צד זה.**
לקרוח לו שם מעשר על דך שני ואכל
מצד שני: **חזי מאן גברא רבה אספיד**
עליה. ראה כמה חכם גדול העיד
עליו דהיינו רבי יהושע הואיל וצא
להעיד על זאת יפה כוון ודקדק בדבר
אל נכון: **עניא.** שם הנהר: **לרון**
קוני. כל הנחלים הולכים אל הים
שמה לא יתנו כך צבליין: **דמנאש** עסיק. דכתיב (שמות כ') ושמרתם
את המנזות דמתחלת טעניה והרקדה בעיט שימור לשם מזה: **דלווה**
צהדייהו. נתחזר עמס צדרך: **טייעא.** סותר ערבי: **כך עושין.**
בתמייה: **לצני לוי.** לצני חצורה שמניחין והולך: **דלמא ה"ג חדא זימנא.**
אלא מתיירא היה שלא יחזרו המים וישטפו השנים והיה מדבר עליהם
שימנתי להם הנהר: **כמשה ושתין רבוון.** שנחלק להן ים סוף:
צצטיניהו
שמעון בן אלעזר היא דלמא נתן עיניו צד זה ואוכל צד אחר ולהכי לא
נתקן אבל תחלתו של טבל לא שרי על ידי דאפשר ליתן עיניו צד זה ולאכול צד אחר.
אמר ליה אתה הולך לעשות רצון קונך כו'. שמה שר של ים השיב לו כך אי נמי רבי פנחס היה מחשב צבלו שלכן היה מניח מלחלוק
לו וכענין זה כריך לפרש צפרק קמא דמסכת ע"ז (דף ק"ו). גזי רבי אליעזר בן דורדייא דלמא שמים צקשו עלי רחמים:

(א) טוטה מן: ונשם איתא
דמילין: (ב) וצרכות ט:
מוכר רבי יהודה צריה דר"ש
בן פזי: (ג) מנייה ג:
(ד) שם: מנייה י: ערכין
לב: תמורה כ"א. וצמיס ט:
ק: מסות ט. שבעות טו:
(ה) מעשרות פ"א מ"ה
ר"ה י"ג. (ו) וצמית ט:
כמויות כ"ח: גיטין ו. לעיל
ה: ו. (ז) וצרכין ל:
ותי"ג ט: וצרכות ל:
(ח) וצרכין ל:

תורה אור השלם

1. וירבסו את החשן
משבעתיו אל טבעת
האפד בפתיל תבלת
להיות על חשב האפד
ולא יזח החשן מעל
האפד: שמות כח כח
וירבסו את החשן
משבעתיו אל טבעת
האפד בפתיל תבלת
להיות על חשב האפד
ולא יזח החשן מעל
האפד כאשר צוה ה' את
משה: שמות לט כא
2. כי לא יזח לעולם
אדני: איכה ג א
3. ולא הוריש מנשה את
בית שאן ואת בנותיה
ואת תענך ואת בנותיה
ואת יושבי דור ואת
בנותיה ואת יושבי
יב'לעם ואת בנותיה ואת
יושבי מגדו ואת בנותיה
ויורא להנגיני קשת
בארץ הזאת:
שופטים כו כז

הנהגות הב"ה

(א) רש"י ד"ה ולא
הוריש: (ב) תוס' ד"ה
(בעמוד הקודם) והטרי
כו' מפרישין תרומות
ומעשרות וכו':

מוסף רש"י

זחוחי הלב. שאין מעיין
אל אולם לשמוע יפה מפי
רבו וסומכים על צמיס
לקדק שמעמס (סוטה)
קדושה ראשונה.
שקדושה יהושע לשעתה,
לא קדשה לעמיד לצא,
אלא קדושה שניה נקדשה
לעולם כדמנאש צציות
(כ"ה דף ע"א): לשון מקריב ומגיעין
זה לזה. ואסור לחזר להפריש ממה
שאין לפניו על מה שלפניו צעמא אותו
או נרקב ומנאש שאין אומר לצד
ואוכל צבליס: **נתן עיניו צד זה.**
לקרוח לו שם מעשר על דך שני ואכל
מצד שני: **חזי מאן גברא רבה אספיד**
עליה. ראה כמה חכם גדול העיד
עליו דהיינו רבי יהושע הואיל וצא
להעיד על זאת יפה כוון ודקדק בדבר
אל נכון: **עניא.** שם הנהר: **לרון**
קוני. כל הנחלים הולכים אל הים
שמה לא יתנו כך צבליין: **דמנאש** עסיק. דכתיב (שמות כ') ושמרתם
את המנזות דמתחלת טעניה והרקדה בעיט שימור לשם מזה: **דלווה**
צהדייהו. נתחזר עמס צדרך: **טייעא.** סותר ערבי: **כך עושין.**
בתמייה: **לצני לוי.** לצני חצורה שמניחין והולך: **דלמא ה"ג חדא זימנא.**
אלא מתיירא היה שלא יחזרו המים וישטפו השנים והיה מדבר עליהם
שימנתי להם הנהר: **כמשה ושתין רבוון.** שנחלק להן ים סוף:
צצטיניהו
שמעון בן אלעזר היא דלמא נתן עיניו צד זה ואוכל צד אחר ולהכי לא
נתקן אבל תחלתו של טבל לא שרי על ידי דאפשר ליתן עיניו צד זה ולאכול צד אחר.
אמר ליה אתה הולך לעשות רצון קונך כו'. שמה שר של ים השיב לו כך אי נמי רבי פנחס היה מחשב צבלו שלכן היה מניח מלחלוק
לו וכענין זה כריך לפרש צפרק קמא דמסכת ע"ז (דף ק"ו). גזי רבי אליעזר בן דורדייא דלמא שמים צקשו עלי רחמים: